

ĐỜI CHƯA TRANG ĐIỂM

Nguyễn Văn Hiếu

Ừ nhỉ, những ngày tháng cứ qua đi có là bao, khi mở mắt ra buổi sáng thấy hoa đào trên má, trên môi mọng đỏ thắm áo nồng hương. Ừ nhỉ, một ngày mùa xuân, có ai thấy hơi sương phả lung lay đây đến cuối phố, hân hoan chào gió mới, mắt gợi tung lên hàng vạn cánh hoa, giữa tiếng chim nhỏ líu lo gọi nắng xôn xao. Đứng dậy mở tung cửa sổ bên ngoài, như gió nắng lao xao trước khung trời sáng, như mình soi gương, thoáng nghe một bài hát của Đoàn Chuẩn "Đây khách ly hương mấy thu vàng ủa. Nơi quán cô đơn mơ qua tròng sóng. Mơ tới bên em, em tô màu mắt. Em tôi ngập ngừng trong tấm áo nhung..."

Người em gái trong bài hát đó cho tôi nhớ về giữa một khoảng thời gian đã qua đi, chẳng còn một nơi ẩn trú, như những con chim sẽ không nhà, vừa kêu vừa thiếp ngủ. Và tôi như một lời thơ của Nhã Ca:

*Tôi làm con gái, buồn như lá cây,
Chút hồn thơ đại, xanh xao tháng ngày*

Ừ mà thôi, tôi phải hiểu thêm, hãy nhìn đời bằng kính màu xanh, đi trên những mảnh tình còn xuân, vẫn giữ được nụ cười son trẻ khi nhìn bé thơ nhớ lại đời mình.

Trước mặt tôi, một hộp đồ trang điểm ngồn ngàng: Dior, Chanel, Shiseido,

Max Factor, Orlaine, Terrarotti, sáng nay một việc cần đi xuống phố, bằng bàn chải mascara, tôi tô thêm màu mắt thêm huyền thoại. Tôi phớt nhẹ trên má một màu hồng Lancôme. Tôi kẻ lại đôi bờ môi tơ mỏng như sương mềm, đánh rối lại mái tóc bông bênh. Tôi cố tìm một định nghĩa nào cho ổn, vì sao tôi phải làm đẹp, đã đánh mất một thời gian không nhỏ theo tuần tự hàng ngày trong đời sống. À ra, trang điểm cốt là để cho xinh đẹp. Đẹp là quá trình tồn tại của mạng sống. Cái đẹp cứng cõi, mạnh mẽ của chân con hạc là kết quả thoát khỏi nguy hiểm. Cái đẹp hùng tráng của bàn tay gấu là kết quả vô mối, cho nên hoa đua sắc thắm vì ong bướm, sư tử đục oai phong vì sư tử cái. Sự khác nhau giữa con người và cầm thú là giống cái đẹp hơn giống đực. Đàn bà đã đẹp hơn đàn ông, lại còn muốn đẹp hơn giữa đàn bà, nên đã sinh ra trang điểm.

Tôi hiểu được phần nào nghệ thuật trang điểm là lấy giấu đi và để lộ ra, làm tăng thêm vẻ đẹp. Giấu đi, ngoài việc che đậy những vết nhăn, chỗ xấu, chỗ yếu, thật ra điều quan trọng của lúc giấu đi vẫn là để lộ ra. Thoá bỏ các mỹ phẩm lên mặt, là để càng nổi bật khuôn mặt. Quần áo trang phục coi trọng đường nét, cũng là để làm nổi bật dáng người. Việc trang điểm trên, có thể cũng là trang điểm ở chỗ lộ ra, chứ không trang điểm ở chỗ giấu kín. Nếu bàn đến chuyện kỳ khôi này, thì không thể cùng một lúc che kín hoặc để lộ cả đầu cả đuôi cơ thể. Trang điểm của con người là để tươi mới mắt người sống, nó không làm vui thích cho loài khác, điều này chẳng khác nào người ta chỉ quan tâm tới gà gầy hay béo, chứ không chú ý gà xấu hay đẹp. Nhưng trang điểm rất cuộc là chấm phá từng nét trên làn da, nhân

cách và phẩm chất từng loại trang điểm như bóng đèn trong đèn lồng giấy trắng, thấp sáng lên trong ngày lễ hội, bóng đèn màu đỏ thì đèn lồng là đèn lồng đỏ, bóng đèn là màu vàng thì đèn lồng là đèn lồng vàng. Thế rồi, anh có thấy, người thì tươi tắn, người thì lờ lợt, người thì thanh nhã, người thì thanh mà không nhã, khi nhìn đến phong cách và trang điểm, cũng hiện ra phần nào hợp với mẫu người nào trang điểm thích hợp?

Nếu có một ngày nào xảy ra, tôi sẽ thấy một tai họa ghê gớm cho loài người "không trang điểm, không là người, người trang điểm vẫn hơn, nhất là đàn bà". Trang điểm càng có cá tính, càng có phong cách, mới là biết trang điểm. Có người cho rằng mặc đồ xin, diện thời trang là đẹp. Tuy có những câu "tốt gỗ hơn tốt nước sơn", "ba phần người, bảy phần mặc" hay "người đẹp vì lụa, lúa tốt vì phân", song có người càng trang điểm càng đẹp, cũng có người càng trang điểm càng xấu. Thử hỏi, thấy cái gì cũng ăn, ăn thứ gì cũng ngon, đâu phải là người ăn sang, sành ăn! Sự thực là những người đó không ai là không tầm thường, tất cả đều theo một cách giống nhau, nhưng có những người thấy ngoài xã hội đang chạy theo một gì thì mặc một ấy, chẳng ai là người đẹp. Cùng với đa phát triển của xã hội, nghệ thuật trang điểm ngày càng nâng cao, trang phục có những nhà "đi zai" thời trang đầy sáng tạo, qua đủ thời tiết bốn mùa, muốn trang điểm làm tăng vẻ đẹp, thì có thẩm mỹ viện.

Ngày trước, người ta nhìn dáng điệu người đẹp theo khuôn mẫu nhiều cảm tính, như trong lịch sử Trung Hoa, với năm tuyệt sắc giai nhân khuynh nước

hương trời, đến ngày nay vẫn còn bàn luận như Dương Quý Phi, Lữ Hậu, Tây Thi, Điều Thuyền, Ngu Cơ, trong đó Điều Thuyền dùng khoé mắt, nụ cười để chặt đầu Đổng Trác, nàng thành công khi bao nhiêu trung thân ra tay trước nàng đều thất bại.

Còn người đẹp trong lịch sử Việt Nam, phải chịu những oan khiên, đến hôm nay vẫn ẩn hiện những đau buồn, về câu chuyện một đêm khuya ở Lệ Chi Viên, vua Lê Thái Tông về nhà Nguyễn Trãi chơi. Vua vẫn thích vợ Nguyễn Trãi là Nguyễn Thị Lộ, người đẹp, giỏi văn chương, khi ấy, vua mới hai mươi tuổi, vua đột ngột mất. Quần thần xưa nay vẫn ghét Nguyễn Trãi, bí mật đưa xa giá về triều, nhân cơ hội buộc tội Nguyễn Trãi và Nguyễn Thị Lộ, xử tru di tam tộc. Anh thử lần giở những trang lịch sử từ xưa đến nay không bao giờ thay đổi, ôi nữ sắc làm hại người ta quá lắm! Riêng Thị Lộ chỉ là một người đàn bà đẹp thôi, Thái Tông yêu nó làm thân phải chết, Nguyễn Trãi lấy nó mà cả họ bị diệt, không đề phòng mà được ư!

Với những người "con gái trời bắt xấu" như Chung Vô Diệm, giữ một phần việc nước, cùng vua Tề Hoàn Công đời Xuân Thu, đã nhiều lần bị vua ruồng bỏ, đời mãi một lần, phải dọa lao mình trong giếng nước, mà vết tích xấu trên khuôn mặt trở lại đẹp; hoặc Khổng Minh, người thông minh nhất thời của Tam Quốc, có bà vợ xấu như Chung Vô Diệm, nhưng có ai biết, người đàn bà này chỉ xuất hiện chốc lát, nhưng bao nhiêu kế hoạch, trận đồ, bà đã mách nước cho quân sư? Còn bây giờ, ngày nay, trong bất kỳ thành phố to nhỏ nào, trên đường phố, đâu đâu cũng xinh đẹp rực rỡ, rất khó nhận ra tuổi tác trên các khuôn mặt và phân biệt giàu nghèo trên áo. Hãy nhìn chim sẻ bay trên bầu trời, hầu như đều một dạng, không phân biệt nổi con này với con kia. Con người, nếu ai cũng trở thành người đẹp, thì quả là không có người đẹp.

Theo kể lại một chuyện ngày xưa: có

một bà rất lười biếng, chẳng rửa mặt bao giờ, một đêm nọ, có kẻ trộm mò vào nhà ăn cắp, bà ta vật lộn với trộm, tên trộm cầm dao chém vào trán bà một nhát, bà ngất xỉu ra đất, tưởng là phen này chết, sau đó lại thấy không chết, bò dậy xem thấy có hai nửa mặt trên nền nhà. Thì ra tên trộm đã chém vỡ cái vỏ mặt tạo thành do các lớp cấu bần. Ngày nay, có người thoa phấn, tô son mỗi ngày một dày, có lẽ cũng có một lớp vỏ thật. Mỗi người gặp nhau, vui cười hơn hờ, khuôn mặt vẫn là điểm truyền thông đối thoại, từ đó, tôi ngáp ngừng, e ngại, khi tôi không nhìn lại tôi; một buổi sáng nào đó, tôi ngồi trước gương soi mặt mình, nhưng khi cất gương đi, tôi sẽ không thấy mặt mình, bỗng hốt hoảng la lên: cái-mặt-tôi-đâu-rồi! như Diễm Nhã Đạt Đa trong kinh Lăng Nghiêm chạy quanh quất đi tìm. Tôi nhìn lại anh với một chút tự tin, cho tôi biết lời tức tưởi của Quan Vân Trường, khi bị trận phục binh ở đất Kinh Châu, bị Lữ Mông chém bay đầu, cũng la lên: Cái-đầu-Vân-Trường-ở-đâu? rồi bay về ngôi chùa ở núi Ngọc Tuyền, tại đây Thiên Sư Phổ Tịnh đã điểm giáo Quan Vân Trường qua cơn mê tối: Này! Vân Trường, hãy quan sát lại, khi qua năm cửa ải đất Hoa Dung, trăm đầu sáu tướng quân, nay có ai chết đời cái đầu nào không? Thiện thiện, ác ác, nhân quả như thế, không phải con người có thể muốn làm mà được. Vì những gì "có đấy" tức là không có, mà những gì không có đấy, tức là thường có đấy. Vì Vân Trường biết mình "ở đâu" thì Vân Trường tồn tại.

Tôi cúi đầu xuống, trầm nghĩ, đến hôm nay, tôi không biết tôi ở đâu, vẫn là câu hỏi theo tôi, kéo dài khoảng đời tôi. Rồi mỗi ngày như mọi ngày, trước mặt tôi, tôi vẫn phải trang điểm trước khi đi làm, nó như một hình thức tình bày không thể thiếu được của một bài luận văn. Nhưng đồ mỹ phẩm cao cấp kia, hỏi có khác gì cấu bần. Con người mặc quần áo ấm để giữ ấm, nhưng cầu kỳ tới mức mặc quần áo để phải chết rét ư!... Và người ta thường cho rằng thân thể là nơi

trú ngụ của linh hồn và nhất là người phụ nữ yếu đuối cần được bảo vệ chặt chẽ để khỏi đánh mất linh hồn.

Nhiều lúc, tôi đi giữa dòng người, tôi biết một khoảng đời của Nhã Ca như tôi: Đời sống ôi buồn như cỏ khô- Này anh, tôi cũng tựa sương mù- Khi về tay nhỏ che trời rét- Nghe giá băng mòn hết tuổi thơ. Không phải lúc nào tôi cũng ý thức được trọn vẹn sự tồn tại của mình, ý thức và làm chủ được những nhịp đập cao quý của hơi thở mình. Tôi thường bị lôi đi thật xa bởi những công việc mưu sinh, bởi những hấp lực dị kỳ của địa vị, của phương tiện, tiện nghi trong đời sống xã hội hiện đại. Và có lúc tôi bênh bồng chới với mãi tầng cao, bởi những ước mơ và vọng ảo kéo tôi và treo tôi trên đó! À, những lúc ấy tôi vui thú với sự phân thân được nở trọng. Tôi ăn mặc đúng thời trang, đi đứng giống với mọi người, tôi nói cười huyền thuyên, vồn vã của một địa vị mới, một giai cấp mới và an tâm được đứng giữa đám đông, là người của đám đông. Tôi trôi, trôi theo những ngọn từ lờ lợc, trôi theo những con sóng đầy âm sắc quyến rũ và cuồng nộ của thời gian. Tôi cũng không đứng ngoài vòng xô đẩy dị kỳ ấy. Cũng bị cuốn đi và bồng bềnh trên những đỉnh ngọn của dòng cuộn chảy. Cũng bị những thói quen đổ đành ru giấc ngọt ngào. Chính thời gian của một thời con gái, chính nó mang trong tận gốc rễ, để mình đầy những ngẫu nhiên bất trắc, có lẽ để chỉ cho tôi thấy rằng đời này cũng lắm vui, lắm buồn, nhiều chán nản và cũng đầy hy vọng. Có lúc tôi bắt gặp hình ảnh mình đang thơ thẩn, hoặc vội vàng trên phố, thả bước đến một "boutique" thời trang. Có lúc trở về mở căn phòng, thấy mình ngồi bó gối thờ dài, hay hát thầm một mình tự lúc nào. Nhiều lúc tịch lặng, nhiều lúc trong cái vui đầy vô vọng, trong cái khoảng trống tâm tưởng ngổn ngang bao hoài niệm- tôi gặp lại anh- Gương mặt anh là nỗi ám ảnh, là cái nhói đau rứt rè, bở ngỡ, tươi đẹp lúc ban đầu. Tôi đã từng chán nản, rồi lại yêu đời nòn nao đến cùng cực. Cũng như đã nhiều lần thâm nhủ với lòng mình, đời có gì vui đâu mà buồn! Vàng, tôi cũng đã từng lên cao và

xuống thấp, đã từng là đũa như những đám mây cuối trời. Song chỉ trong cái cảm giác mơ hồ của sự rơi, rơi về vùng ăn năn, rơi về dĩ vãng, rơi về cái tâm điểm tĩnh mịch của lòng mình. Tôi mới thấu hết vui buồn của những quãng ngày đã sống.

Thử nghĩ, anh, tôi và tất cả con người, nếu là một hòn đá, mọc rêu xanh, một năm bốn mùa, thời tiết dù biến đổi thế nào, cũng sẽ ra thế ấy. Nhưng bản tính của chúng ta, khi được đăng chân lên đường đời, lúc đó có một cái "beo" đẹp, lại muốn có cái quần xịn, có một cái quần xịn, lại muốn có một cái áo hiệu xịn, vậy thì nào còn giấy, dầu thơm mùi hương khác nhau, lòng khát khao nhu cầu nhiều, nếp suy nghĩ cũng thay đổi theo, có một tỉ lệ nghịch trang điểm một khi đã trở thành một một thời thượng của xã hội, thì phong cách và những thao tác nếp sống đẹp đương nhiên sẽ giảm đi. Tôi biết chắc, đến hôm nay, có những điều con người cứ càng tô điểm thêm như thường nói với anh: *Chỉ có hai điều trong xã hội loài người thường dễ dàng trang điểm nhất là lịch sử và phái nữ.* Còn bây giờ thì sao? người ta lạm dụng, không có học vấn, nhờ trang điểm càng giống có học vấn. Không phải nghệ sĩ, học trang điểm càng giống nghệ sĩ, kịch tính, lối diễn xuất theo bi kịch cuộc đời, còn thật hơn đời sống, lời dối thoại lú lo, lời đồn nhảm lưu hành hơn chân lý.

Bây giờ những vết hằn thời gian hằn trên vầng trán, quầng đen quanh đôi mắt đêm sâu. Cái khoảng cách thời gian và không gian giữa tôi và anh quá dài, quá lớn, để anh không thể nghe thấy lời tôi hát tặng anh lúc này. Nhưng anh nghĩ sao, khi anh nhìn tôi: khi tất cả đều trang điểm, đều không có bộ mặt thật với người, thì trang điểm đẹp nhất là không trang điểm?

Nguyễn Văn Hiếu

